

DATOS IDENTIFICATIVOS

Educación: Fundamentos didácticos y organizativos de la enseñanza

Asignatura	Educación: Fundamentos didácticos y organizativos de la enseñanza			
Código	P02G120V01101			
Titulación	Grado en Educación Primaria			
Descriptores	Creditos ECTS 6	Seleccione FB	Curso 1	Cuatrimestre 1c
Lengua Impartición	Gallego			
Departamento	Didáctica, organización escolar y métodos de investigación			
Coordinador/a	de la Fuente Fernandez, Maria Adoracion			
Profesorado	de la Fuente Fernandez, Maria Adoracion			
Correo-e	delafuente@uvigo.es			
Web				

Descripción general	<p>(*)Esta materia cumple con un papel fundamental en el programa del grado derivado de su carácter instrumental y formativo:</p> <p>O carácter instrumental porque trabaja competencias necesarias para situar á escola infantil e primaria no sistema educativo español, no contexto europeo e internacional. Relacionar a teoría e a práctica coa realidade do centro, da aula, das familias e institucións co contexto educativo. Valorar a relación co profesorado, alumnado as súas familias e institucións como factor de calidade da educación.</p> <p>O carácter formativo porque aparece unha nova visión de cómo ensinar e como aprender nua escola inclusiva dentro dunha sociedade que respecta e acolle o principio e derecho dunha educación para todos e todas. Coñecer e saber exercer as funcións de participación, coordinación, avaliación, tutoría e orientación. Ofrecer respostas educativas inclusivas, de equidade e valores fundamentais para un íntegro desenvolvemento persoal, social e comunitario</p> <p>En definitiva para que los profesionales con esta formación puedan, desde una visión crítica y reflexiva, ayudar, asesorar, informar y orientar al alumnado, familias, así como colaborar y participar con otras instituciones relacionadas con la educación infantil.</p>
---------------------	--

Competencias de titulación

Código	
A1	(*)Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
A2	(*)Diseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
A3	(*)Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
A4	(*)Diseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
A5	(*)Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
A6	(*)Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de tutoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
A7	(*)Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
A9	(*)Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
A10	(*)Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes

A11	(*)Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
A12	(*)Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
B1	(*)Capacidade de análise e síntese
B2	(*)Capacidade de organización e planificación
B5	Conocimientos de informática
B6	Capacidad de gestión de la información
B7	Resolución de problemas
B8	Toma de decisiones
B9	Trabajo en equipo
B11	Habilidades en las relaciones interpersonales
B12	Reconocimiento a la diversidad y la multiculturalidad
B13	Razonamiento crítico
B14	Compromiso ético
B15	Aprendizaje autónomo
B16	Adaptación a nuevas situaciones
B17	Creatividad
B18	Liderazgo
B19	Conocimiento de otras culturas y costumbres
B20	Iniciativa y espíritu emprendedor
B21	Motivación por la calidad
B22	Sensibilidad hacia temas medioambientales

Competencias de materia

Resultados previstos en la materia	Resultados de Formación y Aprendizaje	
(*)Coñecer a lexislación que regula as Escolas de Educación Infantil e primaria e doutros centros, a súa estrutura e os modelos de organización dos centros, servizos e espazos.	A1 A3 A9	B1 B6 B8 B13 B21
(*)Coñecer a evolución histórica do sistema educativo no noso país e os condicionantes políticos e legislativos da actividade educativa e situar a escola no sistema educativo español, no contexto europeo e internacional	A1 A9 A11 A12	B1 B2 B6 B7 B8 B9 B12 B18 B20 B21
(*)Planificación das secuencias de aprendizaxe e organización das situacións de traballo na aula, no espazo de xogo e noutros espazos comúns e/ou específicos	A1 A2 A3 A4 A5 A7 A9 A11 A12	B1 B2 B6 B7 B8 B9 B11 B12 B17 B18 B21
(*)Comprender que a dinámica diaria en Educación Infantil e primaria é cambiante en función de cada estudante, grupo e situación e saber ser flexibles no exercicio da función docente.	A1 A9 A11 A12	B1 B2 B6 B7 B8 B12 B16 B18 B20 B21

(*)Valorar a importancia da estabilidade e a regularidade no contorno escolar, os horarios e os estados de ánimo do profesorado como factores que contribúen ao progreso harmónico e integral dos estudantes.	A1 A3 A4 A5 A9 A11 A12	B1 B2 B6 B7 B8 B9 B12 B13 B16 B17 B18 B22
(*)Saber traballar en equipo con outros profesionais e colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno, coa finalidade de planificar secuencias de aprendizaxe e organizar situacións de traballo, na aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 anos, 3-6 anos, 6-12 anos; así como noutros eidos nos que desenvolver o traballo docente para o que se está adquirindo cualificación.	A1 A2 A3 A4 A9 A11 A12	B1 B2 B6 B7 B8 B9 B17 B18 B21
(*)Ter unha imaxe realista de si mesmo, actuar conforme ás propias conviccións, asumir responsabilidades, tomar decisións e relativizar as posibles frustracións.	A1 A9 A10 A11 A12	B1 B2 B6 B7 B8 B9 B13 B14 B17 B18 B20 B21
(*)Tomar conciencia da complexidade dos procesos educativos en xeral e dos procesos de ensinanza-aprendizaxe, nas etapas obrigatorias do sistema educativo.	A1 A2 A3 A4 A5 A9 A11 A12	B1 B2 B6 B7 B8 B9 B17 B18 B21
(*)Analizar e aplicar distintas estratexias metodolóxicas para organizar os espazos, materiais e tempos, en función dos diferentes modelos didácticos e das características e peculiaridades do alumnado.	A1 A2 A3 A5 A6 A7 A9 A11 A12	B1 B2 B5 B6 B7 B8 B9 B11 B13 B14 B15 B17 B18 B21
(*)Coñecer experiencias internacionais e exemplos de experiencias innovadoras en Educación Infantil e Educación Primaria para aplicalas na aula.	A1 A9 A11 A12	B1 B2 B12 B17 B18 B19 B21

(*)Participar na definición do proxecto educativo e na actividade xeral do centro, atendendo os criterios de control de calidade.	A1	B1
	A3	B2
	A9	B7
	A11	B8
	A12	B9
		B13
		B17
		B18
		B21

Contenidos

Tema	
(*)1.- FUNDAMENTACIÓN CONCEPTUAL	(*)1.1.- A Organización Escolar. 1.2.- O centro como unidade organizativa: funcións directivas, de xestión pedagóxica e administración.
(*)2.- SUBSISTEMA AMBIENTAL/CONTEXTUAL	(*)2.1.-A estrutura do sistema escolar.
(*)3.- SUBSISTEMA DE PLANIFICACIÓN	(*)3.1.-Plan de centro. 3.2.- O centro como unidade organizativa: funcións directivas, de xestión pedagóxica e administración escolar: características e niveis.
(*)4.-SUBSISTEMA ESTRUCTURAL	(*)4.1.- Organización de alumnos, profesores, recursos, espazos, horarios, actividades.
(*)5.-SUBSISTEMA RELACIONAL	(*)5.1.- A participación nos centros educativos. 5.2.- O clima organizativo. 5.3.-A cultura organizativa. 5.4.- O conflito nas organizacións educativas.
(*)6.-SUBSISTEMA DE DIRECCIÓN E LIDERADO	(*)6.1.- A dirección nas organizacións educativas. 6.2.-Os proxectos de dirección. 6.3.- Da dirección ao liderado.
(*)7.-SUBSISTEMA DE CAMBIO/DESENVOLVEMENTO ORGANIZATIVO	(*)7.1.-Avaliación de centros. 7.2.-Análise de experiencias de organización. 7.3.-Referencia de modelos e elementos estudados a centros de educación primaria.
(*)8.-ORGANIZACIÓN ESCOLAR DIFERENCIADA	(*)8.1.- Análise de experiencias de organización. 8.2.- Referencia de modelos e elementos estudados a centros de educación infantil.
(*)9.- A ORGANIZACIÓN ESCOLAR NO PRÁCTICUM	(*)9.1.- Achegas de Organización Escolar ao Prácticum.

Planificación

	Horas en clase	Horas fuera de clase	Horas totales
Estudio de casos/análisis de situaciones	10	20	30
Sesión magistral	10	20	30
Proyectos	10	22	32
Actividades introductorias	1	0	1
Tutoría en grupo	7	5	12
Portafolio/dossier	9	18	27
Pruebas de respuesta corta	9	9	18

*Los datos que aparecen en la tabla de planificación son de carácter orientativo, considerando la heterogeneidad de alumnado

Metodoloxías

	Descrición
Estudio de casos/análisis de situaciones	(*)Esta metodoloxía consistirá na análise intensiva y completa dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e, en ocasións, adiestrarse nos posibles procedementos alternativos de solución.
Sesión magistral	(*)A través de esta metodoloxía farase a presentación dos temas lóxicamente estruturados coa finalidade de facilitar información organizada seguindo criterios axeitados á finalidade dos mesmos. Consistirá na exposición verbal por parte do profesor dos contidos da Organización Escolar.
Proyectos	(*)Mediante esta metodoloxía os estudantes levarán a cabo a realización dun proxecto nun tipo determinado para resolver un problema ou abordar unha tarefa mediante a planificación, deseño e realización dunha serie de actividades, e todo iso a partir do desenvolvemento e aplicación de aprendizaxes adquiridas e do uso efectivo de recursos.
Actividades introductorias	(*)Esta sesión servirá para presentarlle a materia: competencias, contidos, planificación, metodoloxía, atención personalizada, avaliación e bibliografía.

Tutoría en grupo	(*A través de los o profesor facilitará e orientará aos estudantes no seu proceso formativo, podendo ser obxecto de atención calquera das facetas ou dimensións que inciden no mesmo (aspectos académicos, actitudinais, pessoais, sociais...).
------------------	---

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Tutoría en grupo	
Estudio de casos/análisis de situacións	
Proyectos	

Evaluación

	Descrición	Calificación
Estudio de casos/análisis de situacións	(*Mediante o estudo de casos a consecución das competencias explorárase a través de diversas estratexias: *Calidade das contribucións e participación dos estudantes na realización dos casos estudados. *Polos traballos relacionados co contido do caso. *Polas presentacións orais realizadas e a súa adaptación á audiencia, etc. As estratexias de exploración poden ser variadas: observación, rexistros de dobre entrada, indicadores da súa adquisición ou calquera tipo de escala avaliativa que sexa obxectiva. A variedade de instrumentos e de métodos é extensa: cartafol, diarios, mapas conceptuais, autoavaliación, etc. 	10
Sesión magistral	(*Como actividade avaliadora ten por obxecto avaliar as actividades e tarefas realizadas durante a súa execución. Para iso empregáranse os procedementos de; *Preguntas intercaladas durante o desenvolvemento da lección. *Técnicas de autoavaliación. *Informes sobre actividades realizadas.	10
Proyectos	(*A avaliación céntrase na realización do proxecto en si, debendo os estudantes: *Entregar por equipo o informe escrito do proxecto. *Expoñer en equipo unha presentación do proxecto ante os profesores e compañeiros. *Expoñer e debater individualmente ante o profesor ou profesores unha presentación do proxecto. A avaliación terá en conta o coñecemento acreditado por cada estudante individualmente no que respecta ao proxecto e aos contidos académicos da Organización Escolar.	20
Tutoría en grupo	(*Durante a realización das titorías en grupo aténdese ao estudante na súa aprendizaxe segundo o seus perfís diferenciados e individualizados. No seu desenvolvemento realízase unha avaliación continua e formativa empregando os procedementos de : *Observación (rexistros, listaxes de control, etc.)	10
Portafolio/dossier	(*O catafol consiste nunha recompilación de información estruturada sobre os contidos traballados en proxectos e estudo de casos.	10
Pruebas de resposta curta	(*A través destas probas preténdese constatar a precisión conceptual e terminolóxico dos aspectos relativos a Organización Escolar. Neste tipo de exames cada pregunta curta ten unha puntuación individual, a suma destas preguntas reflicte a puntuación do exame; para aprobar é necesario obter, polo menos, o 80% da devandita puntuación.	40

Otros comentarios sobre la Evaluación

Fuentes de información

Decreto 130/2007, do 28 de xuño, polo que se establece o currículo da educación primaria na Comunidade Autónoma Gallega. DOGA 9 xullo de 2007,
 Brighthouse, T. y Woods, D., **Cómo mejorar los centros docentes**, 2000,
 De Miguel, M., **La evolución de centros educativos**, en H. Salmerón Pérez (Ed) **Evaluación educativa**, 1997,
 Bolívar, A., **Los centros educativos como organizaciones que aprenden**, 2000,
 GORDO, G., **Centros educativos: ¿islas o nodos?. Los centros como organizaciones-red..**, (2010).,
 I. Cantón Mayo, **LAS ORGANIZACIONES ESCOLARES. HACIA NUEVOS MODELOS**, 2000,
 A. Cid Sabucedo, **EL CLIMA ESCOLAR**, 2002,
 M^a.T. González González, **MODELOS TEÓRICOS DE ORGANIZACIÓN ESCOLAR**, 1988,
 M^a.T. González González, **ORGANIZACIÓN Y GESTIÓN DE CENTROS EDUCATIVOS**, 2003,
 M. Lorenzo Delgado, **ORGANIZACIÓN ESCOLAR. LA CONSTRUCCIÓN DE LA ESCUELA COMO ECOSISTEMA**, 1995,
 AA.VV, **Modelo Europeo de Excelencia. Adaptación a los centros educativos del modelo de la fundación europea para la gestión de la calidad**, 2001,
 Albericio, J.J., **Las agrupaciones flexibles**, 1997,
 Alvarez, M., **El proyecto educativo de centro**, 1993,

Antúnez, S., "Innovación y cambio en los centros escolares" en Claves para la organización de centros escolares., 1993,

---

Lorenzo, M, **Organización de centros educativos. Modelos emergentes**, (2011).,

---

Gimeno Sacristán, J., **La dirección de centros: análisis de tareas**, 1995,

---

Jiménez, B. (Coord.), **Evaluación de Programas, Centros y Profesores**, 1999,

---

Kotter, J.P., **Qué hacen los líderes**, 2000,

LEY ORGANICA, de 3 de mayo, de Educación (BOE n:106 de 4/5/2006,

---

Martín Fernández, E., **Gestión de instituciones educativas inteligentes. Un manual para gestionar cualquier tipo de organización**, 2001,

---

MEC, **Proyectos educativos: Infantil y Primaria**, 1995,

MINISTERIO DE EDUCACIÓN Y CULTURA, **Modelo europeo de gestión de calidad**, 1997,

---

Muñoz -Repiso, M. y otros, **La mejora de la eficacia escolar: Un estudio de casos**, 2000,

---

ORDEN ECI/2211/2007, por la que se establece el currículo y se regula la ordenación de la Educación Primaria. MINISTERIO DE EDUCACIÓN Y CIENCIA (BOE n.173 de 20/7/2007,

---

ORDEN ECI/2571/2007, de 4 de septiembre, de evaluación en Educación primaria. BOE 214, de 6 de septiembre de 2007,

---

Pelletier,G. (Coord.), **Formar a los dirigentes de la educación. Aprendizaje en la acción.**, 2003,

---

Pérez Gómez, A., **La cultura escolar en la sociedad neoliberal**, 1998,

---

Ramo Traver, Z. y Rodríguez-Carreño, M., **Guía de organización de los colegios de primaria y de las escuelas infantiles**, 1997,

---

REAL DECRETO1513/2006, de 7 de diciembre, por el que se establecen las enseñanzas mínimas de la Educación Primaria. BOE 293, de 8/12 /2006,

---

REGULAMENTO ORGÁNICO DAS ESCOLAS DE EDUCACIÓN INFANTIL E DOS COLEXIOS DE EDUCACIÓN PRIMARIA (1997). : Santiago: Xunta de Galicia,

---

Sabiron, F., **Organizaciones escolares**, 1999,

Torre, S. de la, **Cómo innovar en los centros educativos. Estudio de casos**, 1998,

---

Whithaker, R, **Cómo gestionar el cambio en los contextos educativos**, 1998,

---

Zabalza, M.A., **Los diarios de clase**, 1991,

R.D. 132/2010, de 12 de febreiro polo que se establecen os requisitos mínimos dos centros que impartan as ensinanzas de E.I., E.P., ESO (BOE 12 de marzo),

---

Recomendaciones